

ІНСТИТУТ СХІДНО-ХРИСТІЯНСЬКИХ НАУК ім. Митр. Андрея Шептицького

Вісник ІІМАШ

том 9, ч. 2

Оттава, грудень 2005

19-ТА ЩОРІЧНА ЛІТНЯ ІНТЕНСИВНА ПРОГРАМА, АБО БОГ У МІСТІ

ІІМАШ, Оттава – Коли у 1984 році в о. Андрія Чировського виникла ідея створення літньої інтенсивної програми, він уявив цю програму, як таку, що “переносила б групу людей у мирну і майже позачасову дійсність чернечого середовища на пустині.” Перша літня програма відбулася 1987 року у Преображенському монастирі (Гора Тавор, Каліфорнія), де й продовжувала діяти протягом 13 років. У 2000 році програму перенесли до Канади в український католицький монастир Пресвятої Богородиці (Оранжвіль, Онтаріо). Цього року, 19-та літня програма відбулася в новому осідку – українській католицькій семінарії Святого Духа (вул. Бейслайн, Оттава). Оскільки семінаристи повернулися на літо додому, від середини червня до середини липня було доволі місця для 13 студентів і двох викладачів програми.

Основною передумовою програми є те, що студенти мають можливість отримати шість університетських кредитів, а водночас – жити і молитись у спільноті. Протягом усього курсу зберігається повний літургійний день: Утрєня, Божественна Літургія, Часи, Вечірня та Повечір'я наприкінці дня. Цього року молитовне життя координував о. Михайло Винн з Вінніпегу, а йому допомагав Александр Врублицький, семінарист із Чикаго. Студенти програми слухали лекції о. Андрія Чировського на тему “Богослов'я та духовість ікони,” а також курс лекцій професора Михайла Гринюка “Динаміка і тотожність віри.”

Окрім сталого розкладу уроків і богослужінь, студенти мали нагоду послухати також запрошених до участі у курсі лекторів – професора ІІМАШ Джона Джиліонс та добродійку Оленку Галадзу. Однією з переваг перебування в Оттаві була можливість відвідувати знамениту богословську бібліотеку Університету святого Павла. У вихідні дні студенти і викладачі курсу разом з в.о. директора ІІМАШ о. Андрієм Онуферком відвідали місцеві східні церкви в Оттаві та Монреалі та інші цікаві місця (зокрема унікальну виставку “Святий Петро і Ватикан”), а також славний “Дім Мадонни” у с. Комбермер. Учасники курсу мали також час для розваг, зокрема святкування Дня Канади в столиці (1 липня), барбек'ю у домі в.о. директора, прощальний обід та закриття курсу над озером Рідо, у домі Директора фундації ІІМАШ Володимира Білоуса, що завершилося екскурсією “Тисяча Островів” на борту човна по ріці Святого Лаврентія.

Цього року четверо з 13-ти студентів прибули уже не вперше. Студенти були різного віку та походження. Серед них: і колишній економіст, і римокатолицький священник, і книгопродавець із Санта-Фе (Нью-Мексико), і редактор епархіальної газети. Серед учасників було 8 жінок, в тому числі Галина Чировська, дружина о. Андрія. Також й цього року католицьке агентство допомоги Близькому Сходові (CNEWA) спонсорувало приїзд чотирьох студентів з України.

Апостольський нунцій, архієпископ Людіжі Вентура (в центрі) вітає учасників ХІХ-ої Літньої Програми ІІМАШ

Серед повторних учасників був римо-католицький дякон Поль Делмас. Він зазначив, що “де б це не відбувалося, і що б не пропонувала програма кожного року... кожен з учасників відчуває найбільшу вдячність за безліч отриманих дарів: духовних, літургійних, суспільних та наукових.” Делмас вважає, що поєднання цих дарів робить літній курс “дверима, відкритими для багатьох незлічених скарбів християнської спільноти.”

Лоретта Немет, котра очолює відділ інформації візантійської католицької єпархії у Пармі, також була повторною учасницею. Вона ось уже вп'яте поспіль приїжджає на курс, оскільки для неї це “досвід, що перемінив її життя і постійно кличе і тягне повернутися назад, щоб отримати ще більше!” З-посеред усіх учасників вона хіба найбільше відчувала брак тиші та спокою Оранжвільського монастиря, все-таки приймаючи виклик творення пустині в міському гаморі. За її словами, “це наче танець: іноді обома ногами стоїш в реальному світі, іноді – в ‘іншому’, містичному світі, та переважно стоїш однією ногою тут, другою – там, намагаючись не втратити рівновагу.”

Як підсумував о. Андрій Чировський у своєму листі, розісланому учасникам через тиждень після завершення курсу: “Ми були спільнотою у сопричасті Святого Духа. Ми стали часткою життя один одного назавжди. Господи, допоможи нам бути гідними тої благоговійної дійсності хоча б на малу лепту... Ми уже ніколи не будемо такими, як дотепер. Протягом тих чотирьох тижнів Бог зв'язав нас у великий гордіїв вузол недосконалої людськості, благословенної Божою любов'ю. За цей час відбулося стільки всього, що ми, можливо, не знайшли б у цьому жодного значення, якби не чудесне усвідомлення, що Бог чинить усе на добро для тих, хто Його любить.”

Випускники ІІМАШ з січня 2004 р. по грудень 2005 р.

ПЕРШИЙ ЦИКЛ: сертифікат зі східно-християнських наук – Оксана Денис, Олександр Домбровський, Марія Росовська, Віталій Шинкаренко, Галина Юшкевич (січень 2005); Гаррі Чухрій (травень 2005); **державний бакалавреат** – Річард Гаддад, Олександр Врублицький (травень 2005); **державний і папський бакалавреат** – Еймі Блайт, Василь Корницький (травень 2004); Джим Петро Наконечний, Гарінг Віссер (травень 2005); **папський бакалавреат** – Юрій Деркач (травень 2004)

ДРУГИЙ ЦИКЛ: державна магістерка – Ігор Іван Петрик (травень 2004); Божена Пеленська, Марія Свідрик (жовтень 2004); Юрій Деркач, Михайло Винн (січень 2005); Джейсон Шарон, Едуард Данило Еванко, Меліта Мудра-Зубач (вересень 2005); **папський ліценціат** – Джеймс Бенксон (жовтень 2004); Олег Качур (січень 2005); Марія Свідрик (вересень 2005); Михайло Винн (грудень 2005)

ТРЕТІЙ ЦИКЛ: державний докторат – Михайло Петрович (вересень 2005)

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ ! СЛАВІТЕ ЙОГО !

Учасники „Конференції нового покоління богословів УГКЦ „Кайрос”, Львів, 28-30 вересня

справили прийняття на початку конференції. Пізніше в Києві (31 серпня – 1 вересня), о. Андрій Онуферко був гостем на початкових урочистостях академічного року Університету Києво-Могилянської Академії та відбув ділові зустрічі в редакції „Дух і Літера”.

• 24-26 травня 2005 р. викладачі й працівники Інституту відвідали Вінніпег для участі в історичній конференції духовенства *“Місія Української католицької Церкви в Канаді сьогодні та в майбутньому”*. Протягом двох днів понад 250 священників, дияконів, семінаристів, вірян та монахів молилися й працювали разом з Кардиналом Любомиром Гузарем та єпископами УКЦ в Канаді. **О-ць Андрій Чировський** мав одну з провідних доповідей конференції – *“Наша Церква та евангелізація”*. Він також провадив секційне засідання на тему *“Евангелізація та Євхаристія”*. **О-ць Петро Галадза** провадив секцію *“Англійська мова в Літургії”*, тоді як **о. Андрій Онуферко** і **о. Річард Су** спільно провадили секційне засідання на тему *“Плекання християнської єдності”*. **О-ць Джон Джиліонс** брав участь у конференції як спостерігач від православної Церкви.

СТАТИСТИКА: студенти з України, які студіювали в Північній Америці та зараз вносять свій вклад у життя Церкви в Україні. Від 1994 р. **53 студенти** з України пройшли нашу Літню Програму (Каліфорнія: 1999, Оранджвіль: 2000-2004, Оттава: 2005). Від 1999 р. **вісім студентів** одержали в ІІМАШ наукові ступені на рівні аспірантури (магістерка, ліцензіат та докторат) та зараз працюють на Україні.

• Наша Фундація має нового президента. **Євген Черевик** з Вінніпегу був обраний на цю посаду на раді Директорів у червні. Євген є членом Фундації від самих початків, та був її першим президентом. Дякуємо уступаючому президентові **Едвардові Гладуневичу** з Едмонтону та вітаємо його з обранням на посаду скарбника Фундації.

• Рада адміністрації Університету святого Павла відновила призначення **о. Андрія Онуферка** на **в.о. директора** до серпня 2006 р. Повідомляючи університетську спільноту про це призначення, декан Норман Боно висловив своє призначення о. Андрієві та всім викладачам і працівникам Інституту *“за їх постійну відданість і професійність у забезпеченні програм Східно-християнських наук в Університеті святого Павла.”* Вміжчасі, комітет, очолений деканом, розглядатиме кандидатури на наступного директора Інституту. Процес номінування нового директора Інституту повинен завершитись на початку 2006 року.

Представники Фундації ІІМАШ та Університету Святого Павла (червень 2005)

Від 28-30 серпня у Львові з нагоди освячення нового Богословського Центру відбулась „Конференція нового покоління богословів УГКЦ: Кайрос”, з участю понад 200 молодих богословів, серед яких чимало студентів ІІМАШ. **Отець Андрій Чировський** мав одну з головних доповідей конференції, про розвиток Українського богослов'я в ХХ столітті. **Отець Андрій Онуферко** вів інформативною сесією про ІІМАШ в Оттаві. **Отець Петро Галадза** очолив одну із ранніших богослужень. Усі три також працювали у робочих серціях по своїх спеціалізаціях: Східня Духовість і Догматика, Святе Письмо та Літургіка. Крім цього, ІІМАШ і Семінарія Святого Духа в Оттаві

• Вітаємо **о. Андрія Чировського** з 25-ою річницею його священних свячень (8 червня 2005 р.). Під час пленарного засідання Фундації у червні, на святковому обіді, о. Андрієві подарували писану ікону Тайної Вечері. 26 листопада о. Чировський був піднятий до рангу митрофорного протопресвітера під час Архиерейської Божественної Літургії, яку очолив владика Стефан (Хміляр), єпископ Торонтонський та Східньої Канади. Наступного дня Оттавська спільнота разом з о. Андрієм молилися під час Божественної Літургії з нагоди 25-ліття його священничого служіння. На многа і блага літа!

О-ць Андрій Чировський з матір'ю Іванною та дружиною Галіною

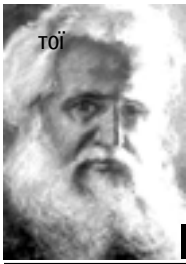
• **ВІТАЄМО НОВОГО ДОКТОРА!** У квітні 2005 р. **Михайло Петрович** успішно захистив свою докторську дисертацію на тему *“Відновлене почитання святих: внесок римського видання русинських літургійних книг (Recensio Ruthena 1940-1952 pp.) у поминання слов'янських святих в Українській католицькій Церкві”*, написану під керівництвом о. проф. **Петра Галадзи**. Михайло повернувся в Україну, де продовжує викладацьку діяльність в Українському Католицькому Університеті у Львові. Він також читав лекцій під час Літньої програми ІІМАШ, що відбулася в червні-липні в Уневі (Україна).

• Цієї осені Інститут ім. Митр. А. Шептицького привітав двох нових студентів з України. **О. Роман Рицар** приїхав разом з дружиною Лілією та дворічним сином Дарієм на докторські студії. О-ць Роман зацікавлений у дослідженні доробку відомого духовного автора ХХ-го сторіччя православного митрополита Сузького Антонія (Блюма). **Марта Самокішин** розпочала студії на магістерській та ліцензіатській програмах. Обидва студенти мешкають у новій резиденції Університету святого Павла, що знаходиться за будинком ІІМАШ. Ми щиро бажаємо їм успіху в їхніх дослідженнях!

Вісник видає
Інститут східно-християнських наук ім. Митр. Андрея Шептицького
Saint Paul University, 223 Main St.
Ottawa, Ontario, K1S 1C4, Canada
тел: (613) 236-1393 дод. 2332 • факс: (613) 782-3026
sheptytsky@ustpaul.ca • www.ustpaul.ca/sheptytsky

о. д-р Андрій Онуферко, відповідальний редактор
Роузмері О'Герн, заступник редактора
Володимир Катрушенко, графічне оформлення

METROPOLITAN ANDREY SHEPTYTSKY INSTITUTE of Eastern Christian Studies

MASI Newsletter

Vol. 9, No. 2

Ottawa, December 2005

THE 19TH ANNUAL SUMMER INTENSIVE OR GOD IN THE CITY

MASI, Ottawa – When Fr. Andriy Chirovsky envisioned a summer intensive program back in 1984, he wanted it “to transport a group of people into the peaceful and almost timeless reality of a remote monastic setting.” The first summer program began in 1987 at Holy Transfiguration Monastery (Mount Tabor) in California where it did just that for 13 years. In 2000, the program moved to Canada to the Ukrainian Catholic Monastery of the Mother of God, in Orangeville, Ontario. This year, the 19th annual summer program was held closer to home in a new location – Holy Spirit Ukrainian Catholic Seminary on Baseline Road in Ottawa. With the seminarians gone home for the summer, there was plenty of space for the 13 students and two professors who took up residence from mid-June to mid-July.

The basic premise of the program is that students can earn six university credits while living and praying in community. There is a daily liturgical cycle of matins, Divine Liturgy, hours, vespers and complines to end the day. This year the prayer life of the program was coordinated by Fr. Michael Winn of Winnipeg, assisted by Alex Wroblicky, a seminarian from Chicago. Fr. Chirovsky taught his flagship course “Theology and Spirituality of Icons,” while visiting professor Michael Hryniuk taught a course called “Dynamics and Identity of Faith.”

In addition to the regular classes and liturgical services, there were invited speakers including MASI professor John Jillions and presbytera Olenka Galadza. A benefit of being in Ottawa is that the students were able to make use of Saint Paul University’s renowned theological library for research. They visited the residence of the papal nuncio Archbishop Luigi Ventura for vespers. On weekends, the group was joined by the Acting Director of the Institute, Fr. Andrew T. Onuferko, and visited local Eastern Churches in Ottawa and Montreal (including a unique “Saint Peter and the Vatican” Exhibit), as well as Madonna House in Combermere. There was also time for fun – including the celebration of Canada Day in downtown Ottawa (July 1), a barbecue at the home of the Acting Director, a closing lunch and feedback session at the Rideau Lake cottage of MASI Foundation Director Walter Bilous, followed by a Thousand Island boat excursion on the St. Lawrence River.

This year, four of the 13 students were returning participants. The ages and backgrounds of the students were diverse and included a science undergraduate, a retired economist, a Roman Catholic priest, a bookseller from Sante Fe, New Mexico and an eparchial newspaper editor. In total, 8 of the participants were women, one of whom was the wife of Fr. Andriy, Halyna. Once again, the Catholic Near East Welfare Association (U.S.A.) sponsored four students from Ukraine.

Roman Catholic Deacon Paul Delmas was one of the returning participants, intent on deepening his knowledge of the Church, as well as his spiritual life. He noted that “wherever it has been held, and whatever the courses offered each year... the universal experience of participants is one of profound gratitude for the many gifts received – spiritual, liturgical, social and academic.” Delmas

Participants and friends of the 19th Annual Summer Program
(from l. to r.): Fr. Andrew Onuferko (MASI), John Klockeman (St. Paul, MN), Fr. Ken Nowakowski (Holy Spirit Seminary), Prof. Michael Hryniuk (Vancouver, BC), Olha Boyko (Lviv, Ukraine), Irene Gajekcy (Chicago, IL), Justin Yu (Manotick, ON), Suzane Aboeuid (MASI student), Bohdana Yuriy (Lviv Region, Ukraine), Susan Crober (Victoria, BC), Loretta Nemeth (Garfield Heights, OH), Iryna Rasyak (Lviv, Ukraine), Joe Czieszynski (Sante Fe, NM), Andriy Binas (Novyj Rozdil, Ukraine), Prof. Andriy Chirovsky (Tempe, AZ), Halyna Chirovsky (Tempe, AZ), Cantor Alex Wroblicky (MASI student), Paul Delmas (Orleans, ON), Maria Olync (Floral Park, NY), Fr. Michael Winn (MASI student), Lesia Hummenyj (Orangeville, ON)

says that the combination of these gifts makes the summer program “a door opened on the many and vast treasures of the Christian community.”

Another returning student was Loretta Nemeth who is the Director of Communications for the Byzantine Catholic Eparchy of Parma. This was her fifth year attending what she calls “a life-altering experience that hooks you and calls you back for more!” Of all the participants, she probably missed the monastic serenity of Orangeville the most, fully accepting the challenge of encroaching urban life. “It was like a dance sometimes with both feet in the real world, sometimes with both feet in the ‘other’ mystical world, and often with one foot in each, while trying not to lose balance.”

As Fr. Andriy summed it up in a letter sent to the group a week after the program ended, “we had the fellowship; the communion of the Holy Spirit. We are now forever a part of each other’s lives. God help us to live up to that awesome reality at least in some small way... We will never be the same. For those four weeks wove us into one great gordian knot of raw humanness, blessed by God’s love. It was a bit of this and a lot of that and it would not even make an ounce of sense if we were not astonished to find that God makes all things work unto the good for those who love Him.”

Eastern Christian Studies Graduates from January 2004 to December 2005

UNDERGRADUATE: Certificate in Eastern Christian Studies: Oksana Denys, Olexandr Dombrovsky, Maria Rosovoska, Vitaliy Shynkarenko, Halyna Yushkevych (Jan. 2005); Harry Chuckry (May 2005); **B.Th. Civil (ECS):** Richard Haddad, Alexander Wroblicky (May 2005); **B.Th. Civil and Ecclesiastical (ECS):** Amy Blythe, Vasyl Kornitsky (May 2004); Jim Peter Nakonechny, Haring Visser (May 2005); **B.Th. Ecclesiastical (ECS):** Yuriy Derkach (May 2004)

GRADUATE: M.A. (Th. ECS): Ihor Ivan Petryk (May 2004); Bozhena Pelenska, Mariya Svidryk (Oct. 2004); Yuriy Derkach, Michael Winn (Jan. 2005); Jason Charron, Edward Danylo Evanko, Melita Mudri Zubacz (with thesis) (Sept. 2005); **Licentiate (Th. ECS):** James Bankston (Oct. 2004); Oleg Kachur (Jan. 2005); Mariya Svidryk (Sept. 2005); Michael Winn (Dec. 2005); **Ph.D. Civil and D.Th. Ecclesiastical (Th. ECS):** Michael Petrowycz (Sept. 2005)

CHRIST IS BORN! GLORIFY HIM!

Last May 24-26th the professors and staff of the Institute travelled to Winnipeg to participate in the historic clergy conference, **The Mission of the Ukrainian Catholic Church in Canada and its Future**. For two days over 250 priests, deacons, seminarians,

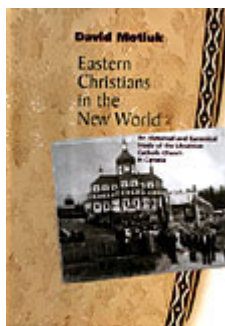
religious and monastics prayed and worked together with Cardinal Husar and the bishops of the UCC in Canada. **Fr. Andriy Chirovsky** presented one of the main addresses of the conference, speaking on "Our Church and Evangelization." He also led a workshop on "Evangelization and the Eucharist." **Fr. Peter Galadza** led a session on "English in the Liturgy," while **Fr. Andrew Onuferko** and Fr. Richard Soo co-chaired a workshop on "Fostering Christian Unity." **Fr. John Jillions** was present at the conference as an Orthodox observer.

• Congratulations to **Fr. Andriy Chirovsky** on the 25th anniversary of his priestly ordination (June 8). During the Foundation's Annual General Meeting in June, Fr. Andriy was presented with an hand-painted icon of the Eucharistic Supper at a dinner celebration in his honour. On November 26, Fr. Chirovsky was elevated to the rank of Mitred Archpriest during a Pontifical Divine Liturgy, celebrated by Bishop Stephen (Chmilar) of Toronto and Eastern Canada. The following day the Ottawa community joined Fr. Andriy in celebrating a Divine Liturgy of thanksgiving for 25 years of priestly ministry.

MANY HAPPY YEARS – MNOHAYALITA!

• **Prof. John Jillions** successfully defended a second doctorate, receiving a D.Min. from Saint Vladimir's Orthodox Theological Seminary in New York for his dissertation, "The Language of Enemies." This work is a study of how enemies, theological in particular, are described in the Eastern Christian tradition.

• In April 2005 **Michael Petrowycz** successfully defended his doctoral thesis "Bringing Back the Saints: The Contribution of the Roman Edition of the Ruthenian Liturgical Books (Recensio Ruthena 1940-1952) to the Commemoration of Slavic Saints in the Ukrainian Catholic Church," working under the direction of **Prof. Peter Galadza**. Michael returned to Ukraine to a professorship at the Ukrainian Catholic University in Lviv. He was also a sessional lecturer for the Sheptytsky Institute at the 2005 summer program in Univ, Ukraine.

Bishop David Motiuk's new book, *Eastern Christians in the New World: An Historical and Canonical Study of the Ukrainian Catholic Church in Canada*, was formally introduced at the Ukrainian Clergy Conference in Winnipeg (May 2005). Published by the Sheptytsky Institute and the Faculty of Canon Law (SPU), this scholarly study, based on the author's doctoral dissertation, is accessible to both the specialist and the interested reader. It is available for purchase from the Institute.

• **Melita Mudri-Zubacz** defended her Master's thesis, titled "Congregational Singing in Rus' Liturgical Traditions: An Evaluation of its History." In the course of her research Melita visited the Hilandar Research Library (Columbus, Ohio) and examined over sixty microfilmed manuscripts ranging from the 13th to 19th centuries. The thesis defence took place on Sept. 13.

• Congratulations to **Alex Wroblicky** who was awarded a Saint Paul University scholarship of \$1,000 for academic excellence in Eastern Christian Studies for 2004-2005. Alex completed his B.Th last year and is continuing his studies at the Master's level.

• This fall the Sheptytsky Institute welcomed two new students from Ukraine for graduate studies. **Fr. Roman Rytsar** arrived with his wife Liliya and two-year old son Dariy. Fr. Roman is interested in researching the famous 20th century spiritual writer Orthodox Metropolitan Anthony Bloom for his doctoral thesis. **Marta Samokishyn** is in the Masters and Licentiate programs. Both students live in the new Saint Paul University student residence located right behind the Sheptytsky Institute. We wish them every success in their studies!

Fathers **Andrew T. Onuferko**, **Andriy Chirovsky** and **Peter Galadza** in Ukraine for the blessing of a new theological centre in Lviv and "Conference of the New Generation of Theologians of the Ukrainian Greek-Catholic Church: Kairos" (August 28-30). The events brought together more than 200 theologians, many of whom are MASI alumni.

Adam Deville, Associate Editor of *Logos*, received a prestigious Ontario Graduate Scholarship (OGS) of \$15,000 to continue his doctoral studies this year. Adam is writing a dissertation on Orthodoxy and the Roman Papacy in response to *Ut Unum Sint*. This is the second year a student in Eastern Christian Studies has received this award. Last year another MASI student, **Suzette Phillips**, was awarded an OGS. Her research will lay some initial foundations for dialogue between modern psychology and the Eastern Christian Spiritual Tradition.

• Our Foundation has a new president. **Eugene Cherwick** from Winnipeg was elected to this position at the June AGM. Eugene is one of the original founding directors of the Foundation and has been with the Board since 1989. He was president in the 1990s. Thanks to **Ed Hladunewich** from Edmonton, who will remain as past president as well as Foundation treasurer.

• Thanks to graduate student **Fr. Michael Winn** for redesigning our Institute website this past summer. We invite you to take a look at www.ustpaul.ca/sheptytsky

This newsletter is published by the
Metropolitan Andrey Sheptytsky Institute of Eastern Christian Studies
 Saint Paul University, 223 Main St.
 Ottawa ON K1S 1C4 CANADA
 tel: (613) 236-1393 ext. 2332 • fax: (613) 782-3026
sheptytsky@ustpaul.ca • www.ustpaul.ca/sheptytsky

Rev. Dr. Andrew T. Onuferko, *Editor* • Rosemary O'Hearn, *Associate Editor*
 Volodymyr Katrusenko, *graphic support*